

binációval. Az eredmények vizsgálatát tehát több szempont figyelembevételével kell elvégezni. A Pilisi Erdőgazdaság elsőnek a minőség javításával foglalkozott, és ennek megtörténtével törekedett iparifakihozatalának fokozására.

Jobb eredményekhez az objektív tényezők mellett csak az elmélyült választékolási ismeretekkel lehet eljutni. Feladatunk egy olyan vizsgálat folytatása, amellyel a munka eredményét — bármennyire szerteágazó is — megnyugtató módon igazolni és realizálni tudjuk. A választékolás munkájában nagy értékek szunnyadnak. Minél jobban látjuk és minél láthatóbbá tesszük az eredményeket, annál érdekesebbek lesznek az irodalmilag eléggé feltáratlan választékolási teendők.

A munka örömét az igazolt eredmények biztosítják.

Щейли Л.: ОЦЕНКА СОРТИМЕНТОВ.

Выход деловой древесины из всей заготовленной древесины сильно зависит от состава и структуры насаждений. Это ясно видно из многолетних результатов отдельных лесхозов. Однако более глубокие исследования ясно показывают проявление человеческой силы в качественном отношении при сортировке. Результаты этих исследований показывают качественное улучшение этих работ.

Scheili L.: DIE BEWERTUNG DER HOLZSORTIERUNG.

Die Nutzholzausbeute hängt sehr stark von der Baumart und vom Aufbau des einzuschlagenden Bestandes ab. Dies ergibt sich aus den mehrjährigen Ergebnissen der einzelnen Staatlichen Forstwirtschaftsbetriebe. Eindringliche Untersuchungen zeigen jedoch ganz klar die entscheidende Bedeutung der Qualität der menschlichen Arbeit bei der Sortierung, in der sich eine Tendenz zur Verbesserung zeigt.

Az intenzív gazdálkodásról

DR. SZŐNYI LÁSZLÓ

A következő évek egyik legnagyobb gazdasági feladata a papíripar számára alkalmas faanyag megtermelése. Az elmúlt évtizedben azt a nyáarak nagyarányú természetével egykezünk megoldani. Új fajtákat ismertünk meg, új termelési módokat tanultunk el, dolgoztunk ki. Új szint, nagy lehetőségeket ígérne, ha megtanulnók a nyáarakat és bizonyos mezőgazdasági növényeket együtt termelni. Örömmel üdvözlöm ezért az ültetvényes gazdálkodás fogalmának fejtegetését. Van is már tapasztalatunk, mindez azonban még korántsem merítené ki az erdőgazdaság lehetőségeit a papírgyártási célra alkalmas gyorsan növekvő fafajok természetesen terén. Ki kell terjeszteni ezt a nagy hozamok elérésére alkalmas korszerű, ma már egyre több helyen megvalósítható eljárást az erdőterületen található olyan termőhelyekre is, amelyek nyár és akác természetesen kevésbé, de gyorsan növekvő fenyők természetesen kiválóan alkalmasak.

A gyorsan növekvő fenyőfélékről még keveset szóltunk. Termesztésük még messze van attól, hogy annak ütemét, módszereit, volumenét program keretében lévőnek érezhetnők. Pedig a gyorsan növekvő fenyőfélék természetesen program szintre emelkedése csak évek kérdése lehet. Előttünk áll egy fenyő bázison működő papíripari egység — az erdei-, s vele papírgyártási nézőpontból egyenértékű feketefenyőt még bizonyos hulladék alakjában is feldolgoz, ha a nettó nyersanyagbázisnak legalább a negyede luc. Az erdei- és a feketefenyőnél gyorsabban nő és papírgyártási célra legnemesebb anyag a luc, de utóbbival versenyre kelnek a különböző exota fenyők, közöttük elsősorban a ma már ismerős duglász- és simafenyő. Óriási előnyük mindhármuknak, hogy olyan termőhelyeken látszanak ígéreteseknek, ahol a nyáarak termőhelyi okok következtében kevesebbet produkálnak, de amely területek zárt, a közvélemény

által is elismert erdőterületek, ahol tehát *nincs birtokpolitikai, művelési ágazati vita*.

A gyorsan növény fenyőféléket leggazdaságosabban világszerte *ültetvényekben* termesztik. Legközelebb a Po mentén találunk fenyőfa termesztő ültetvényeket. Ott, ahol a nyárok ültetvényes termesztési kultúrája is kialakult. A módszerek is hasonlóak a nyár ültetvényekben alkalmazottakhoz. A *termesztett növény* nemesített, honosítás, szelekció eredménye. A *termelés környezeti tényezői* a legkorszerűbben alkalmasak nagy fahozamok megtermelésére: műveléssel, öntözéssel, trágyázással megjavított termőképességű talajokon a tág hálózattal, elegendően állományokat rövidebb vágásfordulóban egyetlen célra, leggyakrabban a papíripar számára termelik.

Az ültetvényszerű gazdálkodás sok lényeges elemét megtaláljuk már nyárfa termesztési kulturánkban, teljesen ismeretlen azonban ez ma még a gyorsan növény fenyők esetén. Alig tudunk olyan területről, ahol az utóbbi években gyorsan növény fenyőállomány keletkezett volna, pedig sok rontott erdőnk van, ahol csupán a fajokcseréjén a jelenlegi fatömegnek a többszörösítését lehetne megtermelnünk. Sok csemetét nevelünk, sokat ültetünk is el, de sajnos csak elegendőként, kiegészítés céljára. A gyorsan növény fenyők termesztésének módszereit lényegében csak a legutóbbi években kezdtük megszövegezni. Ma azonban már ismerjük főbb irányvonalait: *a gyorsan növény fenyőféléket is ültetvényszerűen kell majd nevelnünk!* Az ültetvényszerű művelési mód esetén a termelés környezeti tényezőit alapvetően meg kell változtatnunk, elsősorban a gyors növekedés serkentése érdekében. Ennek jellemzői a nagyfokú és különleges gépesítés, a talaj mélyreható előkészítése, a tág hálózat, a vegyszeres ápolás és nevelés, nemesített anyag használata stb.

Az ültetvényszerű gazdálkodás módszereit azonban feltehetően csak évek múltán tudjuk majd pontosan meghatározni, s feltételeinek előteremtése is időt igényel. Amíg a feltételek ehhez technikailag vagy termeléslélektanilag még nincsenek meg, addig az *intenzív gazdálkodás* valósítható meg. Ennek az a lényege, hogy *a környezeti tényezőket a lehetőségeknek megfelelően kisebb mértékben, magát a természetű fajtát azonban az eddigetől alapvetően eltérő módon változtatjuk meg.* Nem az eddig felismert legjobb céltípust telepítjük tehát, hanem a termőhelyet gondos feltárás alapján legjobban hasznosítandónak felismert, mondjuk, *teszt-fajtát*. Az ország egyre több termőhelyét érinti majd a gondos feltárás, a termőhelytérképezés. Ahol ennek során a lucfenyő, vagy a duglasz-, ill. a simafenyő telepítést írják elő, ezekből a termőhelyekből célszerű a gyorsan növény fenyőbázisokat, azok kisebb gócait fokozatosan kialakítani. Ha a telepítés, művelés módja lényegében általában a hagyományos marad is (pászttás, padkás ültetés, hagyományos hálózat és ápolási, nevelési mód), magának a fajnak a megváltoztatása, a termőhelyi körülmények megjavulására nagymértékben és gyorsan reagálni képes úgynevezett *intenzív fajok* telepítése önmagában már belterjesebbé — intenzívvé — teheti gazdálkodásunkat. Feltehetően igazságot kell szolgáltatnunk a maga helyén és szélesebb körben az elegendően állományoknak. Meg kell barátkoznunk a ma már alkalmazható vegyszeres ápolási és nevelési eljárásokkal.

Az intenzív gazdálkodásra való áttérést anyagilag közvetlenül is ösztönöznünk kell. *Értékosztályokba kell sorolnunk az állományalapításokat.* A gazdaságosan megtermelt nagyobb fatömeg érdekében nagyobb elszámolási értékosztályba kívánatos sorolnunk azt a munkát, amely a termőhelyet maximálisan hasznosítónak minősített fajtát az ültetvényes gazdálkodás legtöbb elemét tartalmazó módszerrel telepíti. Ezzel párhuzamosan *gyorsítanunk szükséges a tö-*

megesebben előforduló intenzív termőhelyeknek mérés alapján történő megismerését. Azokét a termőhelyeket, amelyek nagy termőképességűek és amelyeknek ez az adottsága megfelelő erőteljesebb beavatkozás révén rövid idő alatt nagy fatömegben aktiválható. A munka formája a színvonalasan, tudományosan megtervezett, de feltétlenül üzemi keretek között kivitelezett kísérlet.

Az ültetvényes gazdálkodás felé haladó törekvéseinkben első lépcsőként tűzzük magunk elé tehát az intenzív gazdálkodást és ezt serkentsük megfelelő elszámolási rendszer, termesztési eljárások kidolgozásával, bevezetésével.

Д-р Сеньи Л.: ОБ ИНТЕНСИВНОМ ХОЗЯЙСТВОВАНИИ.

В интересах большего снабжения древесиной народного хозяйства закладкой культур тополя переходим к плантажному производству древесины. Однако так как площадь, выделенная для этого мала, необходимо более интенсивно хозяйствовать и на площадях, находящихся до сих пор под естественными лесными угодиями. Особенно быстрорастущие хвойные породы оказались интенсивными древесными породами. Для закладки в большой мере этих пород надо искать местопроизрастания, пригодные для интенсивного хозяйствования, и хозяйствовать на них подобно плантажному производству древесины.

Dr. Szőnyi L.: ÜBER DIE INTENSIVE WIRTSCHAFT.

Zur besseren Deckung des Holzbedarfs wurde in Ungarn durch den Pappelanbau der Weg der Holzzuchtplantagen eingeschlagen. Da es aber dazu nur wenige Flächen gibt, muss man auch auf jenen Flächen, die bisher naturgemäss bewirtschaftet wurden, auf eine mehr intensive Wirtschaft übergehen. Insbesondere die schnellwachsenden Nadelhölzer erwiesen sich für intensive Baumarten. Zu ihrem ausgedehnten Anbau sollen die Standorte ausgesucht werden, die eine intensive Wirtschaft ermöglichen, auf diesen soll ähnlich wie in den Holzzuchtplantagen gewirtschaftet werden.

Hozzászólás Kurdi Istvánnak „Gondolatok egy 11 éves faállomány kitermeléséről” szülő cikkéhez

SIPOS ÁRPÁD — VÁMOS FERENC

A Szolnok megyei Állami Erdőgazdaság tiszapüspöki erdőszkerületében, 10×10 méteres hálózatba telepített 10 éves előhasználati óriásnyár állomány kitermelése sok gondolatot ébresztett bennünk. Mint mezőgazdaságban dolgozók szólunk hozzá Kurdi István cikkéhez mind elméleti, mind gyakorlati szempontok alapján.

Az 50-es évek közepén a megfelelő termőhelyre telepített előhasználati nyár a jelzett területen tehát meghozta a kívánt fatömeget. (Ezt országosan kevés előhasználati nyártelepítésre mondhatjuk el!) Felvetődik azonban a kérdés, nem lett volna-e helyesebb a területre elegendően óriásnyárat telepíteni? A mai tapasztalataink alapján mi a kérdéses területre az előhasználati nyárállomány helyett elegendően nyárültetvény létesítését választanánk.

A Kurdi István által megjelölt terület a nyárak számára a maximális szélsőséget képviseli, ezért ezt az általunk alábbiakban levezetett értékelésnél is figyelembe kell venni. A területen 4×3 méteres hálózatba telepítve 833 db-ot kellett volna elültetni. Ötéves korban 4×6 méteres hálózat kialakításával kitermelhettek volna 417 db törzset; ennek köbtartalma közelítőleg 50 m^3 . Tízéves korban — a jelenlegi kitermelés időpontjában — a törzsek fele részét ugyancsak kitermelhették volna, s ez a 209 db fa 200 m^3 fatömeget jelent. Tízéves korban 4×6 méteres hálózatban ugyanúgy megnőtt volna a nyár, mint 10×10 méteres hálózatban! A második kitermelés után maradt volna tehát 209 db fa, 8×6 méteres kötésben. Ennek a törzsszámnak a fenntartása 15 éves korig meghozta volna még a $300 \text{ m}^3/\text{ha}$ fatömeget. Tizenöt év alatt tehát a szóbanforgó terület $550 \text{ m}^3/\text{ha}$ fatömeg megtermesztésére lenne képes. Összehasonlítva a tölgyvel, amely 15 éves korban I. tho-on is csak 60 m^3 fatömeget képvisel (Erdészeti Kézikönyv 258. oldal) *érdemesebb lett volna tehát óriásnyárat elegendően telepíteni.* Ha köbméterenkénti átlagértékként a cikkben szereplő 397,70 Ft-ot vesszük, az $397,7 \times 550 = 218\,735$ Ft értékű faanyag megtermesztését jelentené 15 év alatt! *Egy évre számítva 14\,583 Ft-ot jelent hektáronként!* A jelzett $550 \text{ m}^3/\text{ha}$ fatömeg 15 év alatt történő elérésének feltételezése az igen jó termőhelyet figyelembe véve, szerintünk szerény becslés. Ez a fatömeg 15 év alatt olasznyárból egyes hansági területeinken is megtermeszthető. (3 éves állomány egyedeinek átlagos köbtartalma 50 dm^3 .)